

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Debrecen: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Budapest: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 18.

(A nyomor ellen) A nyomor ellen, nem a nyomorban levők ellen kell valamit tenni. Tessék ezt jól megérteni! Mikor a nyomor előbb csak a tulajdon ellen való kisebb mérvű büntetésekre, majd — megszokás révén — ezek ismétlésére, majd nagyobb büntetésekre csábítja az éhezőt, az inségsbe jutottat, akkor ott terem a rend, megjelenik a bíró és a mint törvény rendezi, a szerint sújt le a megtévedett szerencsétlenre. Mert elégtételt kell szolgáltatni a társadalom megsérített rendjének. Helyes. De hát a társadalom mit tett arra nézve, hogy a külvilágban romlatlan, alapjában jóba foglalt szegény ember ne legyen kénytelen arra, hogy nyomorában, éhségének csillapítására lopva szerezzék a falat kenyeret? Hogy előzi meg a társadalom azt, hogy a szerencsétlenség ne változzék bűnné? Rettenetes téli napokra van kilátásunk. Ezen a vidéken nem termelt semmi, munka nincsen, de az élelmiszorások önzése által is emelkedik. Elviselhetetlen állapot ez a megélhetés eszközeinek legalább minimumával bíró emberekre nézve, de hová legyen a nyomorult, kinek napi szükségletei a jobb módú osztály asztaláról lehulló morzsából, a fölöslegetől szokott kieléni? Mikor a fölösleg szó kezd a divatból kimenni, előbb utóbb bátran ki is törülhetjük a magyar szótárákból. Nem, tisztelt társadalom, ha fölösleg nincsen is, adj a szegénynek egy karéjt a magad kenyeréből. A szegénnyel szemben jótékonyt gyakorolj és egyuttal a magad érdekében cselekedj. H. közsörményből írják, hogy ott névtelen leveleket küldöznek szét amelyeknek tartalma a következő:

— „A télire semmink sincsen, majd veszünk onnan, a hol van!”

Ez veszedelmes tünet. Lám, Budapesten évek óta nincs éhség forradalom. A mint az idő zordobbra fordul, megnyílnak a melegedő szobák, a tejesztó, a leves és kenyér-osztó helyiségek. A jótékony részét a szabadkőműves páholyok vezetik, a másikat az egyházak, a többit a jótékony női és egyéb intézetek, mindannyit támogatja az adakozó nagy közönség. Ismétljük: cselekszi ezt a vagyonos osztály úgy jótékonyból, mint a saját érdekében. Mert nagy veszedelem az, ha a külvilágban is igazság karmai közé került nép maga nyitja ki ama záradatokat, melyek mögött a bűnség tartja tárházait. Nincs is Budapesten éhhalál, nincs sehol, a hol a nép helyzetét egyessülten tartja szem előtt a szív és az elme. Debrecenben hogy állunk e tekintetben? Itt is vannak gazdag egyházak, gazdag vá-

ros, jómódu testületek és egyes emberek, jótékony célú egyesületek. Innen is kikerül annyi csésze tej és leves, annyi szelet kenyér és annyi tüzelőfa, hogy a tél zordsága és nincselensége bizonyos, a legvégső határon túl ne üldözze a szegény, elesett embereket. Tessék ily irányú mozgalmat indítani, tessék a felsorolt elemeknek erre a szent célra egyesülni. A sajtó kész örömmel támogatja az ily nemes irányú és valóban az egész társadalomra nézve szükséges kezdeményezést. „Adjatok, adjatok a mit Isten adott!” Egykor „a nagy koldus”, a mi Urunk Jézus Krisztus, számon fogja tőletek kérni, hogy a ki nevét ajkaitokon viselitek, mint teljesítettétek az 5 parancsait, melyeknek elseje az, hogy „szerezzed felebarátodat, mint magadat!”

Zordidók.

— szeptember 18.

(gr.) „Magnehezült az idők viharos járása felettünk...” A költő súlyos szavai megdöbbenő igazsággal illenek hazánk történetének most folyó korszakára.

Mert ezek valóban nehéz és zord idők, a melyeknek ómos köde ránehezedik a honfiak lelkére.

Ki sejtjené, hol végződnek eme súlyos megpróbáltatások?

Nem tudunk semmit, sőtétben tapasztaljuk a nemzet. Micsoda pokoli terveket szőtt ellenünk Bécs, a mi ősi ellenségünk, a melynek pedig oldalunkon kellene állania igazaink megvédésében. Mily szenvedések várnak még mindannyiunkra, különösen pedig a nemzeti jogok védelmében elötünk járó zászlóvivőkre?

Enged-e a trón, vagy pedig szabad járja engedi az alkotmány ellen törő sehonnaiakat, kik a becsületlen emberek rideg önzésével, példátlan vakmerőségével, saját személyes érdekeik előtérbe nyomulásával törnek a szerencsétlen haza ellen.

Megtörténhet-e valóban szabad nemzettel, hogy akaratának félre nem érthető nyilvánítása után, a király esküjének sértetlensége mellett, ily súlyos helyzetben sincs arról fogalma, hogy mi vár reá? Alkotmányának becsületlen helyreállítása, vagy pedig a nyílt önkény, mely Magyarország független és önálló állami voltát semmibe sem veszi.

A kinek lelki szervezete rémlátásokra hajlik, az csügged, a ki könnyebben hisz a sors jobb fordulatában, azt

már is jó reménység kecsegteti. De bizonyosság nincs sehol, mert eme 17 milliónyi nemzet sorsát nem csak róla és nélküle, de sokszor ellenére, zárt falak közt intézik, többnyire a mi dolgunkra való befolyásra illetéktelen tényezők.

Juthat-e megalázóbb helyzet a magát — úgy látszik — csalóka álmodozással szabadul hívő nemzetnek és szabadság-érzésével eltelt polgáraitra nézve?

Vakok voltunk-e, vagy bűnösök, hogy mindezt előre nem láttuk? Pedig négyszáz esztendő történelmünk csakis erre a szerencsétlen állapotra illő tanulságokkal kecsegtet bennünket. Mért nem tanultunk négyszáz év óta szüntelenül folyó csalattatásaink, csalódásaink hosszú lajstromából?

Adja a jó Isten, hogy a vérmes reményű magyaroknak legyen igazuk; mi, Magyarország szörnyű küzdelmeiből csakis azt a meggyőződést merithettük, hogy elhagyatott, gyűlölt, szerencsétlen nemzet vagyunk, a mely elvesz, ha magából nem merit erőt és újfent megcsalatik, megcsalódik, ha nem önmagában bizakodik.

Ez a legujabb kormánybukás — ne áltassuk magunkat! — nem a mi győzelmünk. Ausztria ijedt meg attól, hogy a radikális magyarországi kormányának örült tervei neki is kárára lesznek... Mint a hogy a himlőbe esett mostoha gyermekhez doktort hívnak, nehogy a drága csemetére is átragadjon.

Az Ausztriára káros eszeveszettiséget visszalökte az osztrák császár, de nem következik ebből, hogy e házára nézve üdvös fejlődés útját választotta a magyar király.

Nem reménylünk semmi jót. Szenvédünk, küzdünk tovább. Bizalmunk Isten által önmagunkban van. Istenben bizunk, a kinek rendelkezései kiszámíthatatlanok s a kinek kegyelme a végveszély perceiben szokta jóságát éreztetni e haza fölött. Önmagunk magyarokban, kik emez utolsó pontján a meredélynek szoktunk észretérni s becsületos, erőteljes, hazafias érzéssel szoktuk helyrepótolni a tespedés és tévelygés hosszú évtizedeinek mulasztásait!

Ha pedig a magyarok Istene ve-lünk, akkor — ki ellenünk?

Csáthy Ferencnél

Debrecen, II. Egyház utca 2. szám, a helybeli zenedében hivatalosan elfogadott zeneművek nagy választékban kaphatók.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól)

— szept. 18.

Leghumánusabb találgatásokba nem bocsátkozni, egyszerűen a felmerült tények elősorolására szorítkozunk.

(Fejérváry bécsi utja.)

Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott titkára Skerlec Iván báró társaságában. Tegnap egy óráig tanácskoztak a miniszterek. Hír szerint a király még ma délután kihallgatáson fogadja a miniszterelnököt.

(Pestvármegye nem enged.)

Pestvármegye ma délelőtt 10 órakor közgyűlést tartott, amelyen kimondta, hogy a belügyminiszter megsemmisítő rendeletét nem veszi figyelembe s az ellen felir a képviselőházhoz. Az alispán pedig a belügyminiszterhez fog felírni és közli, hogy rendeletét nem hajtja végre. A közgyűlésen Kossuth Ferenc is részt vett. Az ellenzék szónok Prónay Dezső báró volt.

(Báró Prónay Dezső ajánlata.)

Pestmegyei 65-ös bizottság mai ülésén érdekes mozzanat fordult elő. Az az indítvány merült föl, hogy a 65-ös bizottság tagjai váltó aláírása után biztosítsák a kormány részéről netán üldözött és a hivataluktól elmozdított tisztviselők fizetését. Erre fölkelet Prónay Dezső báró és ezeket mondta:

— Én váltónak nem írok alá. De ha kell, ha szükség lesz rá, szívesen áldozom erre a célra az egész vagyonom. Magamnak és feleségemnek csak 800-800 forint évi jövedelmet kötök ki. A többi a vármegye rendelkezésére fogom bocsátani, ha ezt a viszonyok így kívánják.

Prónaynak ezt a nagylelkű ajánlatát a 65-ös bizottság tagjai szívesen nem akaró, lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták. A nemes példa hatásaként, többen kijelentették, hogy szintén készek a legmagyarabb áldozatokra is.

(Kilépés a szabadelpvüpartból.)

Fodor Kálmán orsz. képviselő levelet intézett báró Podmaniczky Frigyeshez, a szabadelvü párt elnökéhez s e levélben tudatta, hogy a szabadelvü pártból kilép.

Fodor Kálmán a nyitramegyei galgóci kerületet képviseli s az idén választották meg első ízben néppárti jelölttel szemben.

Éjjeli távirataink jelentik:

(Fejérváry kihallgatása.)

A ma délelőtt Bécsbe érkezett báró Fejérváry Géza miniszterelnököt a Felsége délután 2 órakor kihallgatáson fogadta. Fejérváry ezután tudatta, hogy legközelebb kihallgatásra hivatnak meg egyes magyar politikusok. E tárgyban tett Fejérváry báró előterjesztést a királynak. A miniszterelnök még ma visszautazik Budapestre.

(A kihallgatások.)

A magyar politikusok — hír szerint — e hó 22-én jelennek meg a király előtt. Nincs arról hír, hogy a koalíció tagjai és a disszidensek, vagy szabadelvüpartí képviselők is nyerne kihallgatást.

A pálinka.

— szept. 18

Az anti alkoholista kongresszus alkalmából minden figyelem a pálinka felé fordult.

A közvélemény a szó szoros értelmében utálattal fordul el ettől az ember irtótól.

Másrészt azonban minden törekvést a pálinkázás eltiprására csak nevelésesen lehet fogadni, mert ez ellen, ennek elpusztítására nincs e világon semmiféle szer.

Harcot kellene az emberiséggel vívunk, ha bárminemű küzdelmet akarnánk megpróbálni a pálinkázás ellen, valóságos abszurdum volna belé is kezdeni, mert a világ már meg van mételvezve.

És minő fontos kérdés pedig ez a nálunk már nemzeti kérdésnek nevezett s állami érdekünkbe mélyen belőitköző — pálinkázás!

Ha rossz aratás van, hapusztul egyes község vagy vidék, ha valami járvány pusztítja az emberiséget, mind nem tesz oly rettenetes pusztítást az emberiségben, mint a pálinka, mely az emberi egészséget, szervezetet egész valójában aláássa. Számokban kifejezve száz milliónyi értékű kárt képez az, melyet az ember legféltettebb kincsében, az egészségben okoz ez a gyűlöletes szesz.

Minden mérgek, gyilkoló szereknél jobban pusztít, s nincs semmi e világon, mely oly nagy károkat okozna az emberiségben, mint épen a pálinka.

Ezen a földön legnagyobb átok a pálinka, a legszörnyűbb átok az emberiségre nézve.

Vérgengző hadjáratok, pestis, kolera, dögvész együtt véve nem tesznek annyi kárt az emberiségben, mint a pálinka. Egyedüli forrása minden elszegényedésnek s száz esztendő alatt több hódítást végez, mint a történelem összes hadjáratai.

Hisz például a börtönben szülődőknek nagyrészt a pálinka hajtotta a bűnbát. A nagy bűnöket is csak a pálinka mételvezte meg, kik családot, békességet, erkölcsöt, becsületet, vagyont tönkre tettek.

S mit tesz az állam a nemzetnek e legnagyobb ellensége ellen?

A legfurfangosabban elkeresztelt adókkal földragította a bor és sör árát s maga kergette a népet a pálinkás butikokba. Sőt ő maga állítja fel a pálinkás butikokat, a mérgező kamarákat.

A nemzet pusztul, de telik az állami kassza!

Mint állatok dülöngöznek az emberek az utcákon, főleg szombatesienként.

E mérgekben terhelt generációk jönnek a világra; az Isten nem, de a természet megbünteti a fiúkban az apák bűneit.

Mily szomorú dolgok ezek, s érzik ha lottszaga az egész országban, ez a pálinka örület aláás minden lelki udvösséget.

Nálunk ezt senki nem veszi komolyan s valóban megdöbbentő, hogy még az állam erkölcsi támogatásával hozzá is járul.

+

A nagy botrány.

Dr. Halmai Ede letartóztatása.

Halmai dr. szabadlábán.

— szeptember 18.

(Saját tudósításunk.) Elérkeztünk odáig, hogy Magyarországból rendőrállam lett.

Pizkos embereket fogadnak meg becsületes emberek bemártására.

Politikai perek indulnak meg azon célból, hogy a nemzeti jogokért harcoló vezetők megkötése megbéníttassék.

A kormány követte el a Zeysig röpiratot, előbb Apponyit, most Bánffy akarta saját bőrén megmentésére bajba keverni.

Mindezen gonoszságok kiderülnek a rejtélyes Zeysig ügy legújabb fordulataiból.

A részletek itt következnek:

(Halmai letartóztatása.)

A Zeysig-féle röpirat már megindított felségértési és királysértési bűnyűben a mai nap váratlan szenzációja dr. Halmai Elemérnek, Zigány Arpad védőügyvédjének letartóztatása.

Halmai drt. ugyanis a Zeysig féle röpirat ügyében Korona Sámuel többször kihallgatott Fekete Józsefnek terhelő vallomása alapján tartóztatta le tegnap este Bérczy rendőrtanácsos.

(Előzmények.)

Halmai Elemér dr. letartóztatásának közvetlen előzménye ez volt:

Tegnap vasárnap délelőtt 9 óra tájban dr. Halmai Elemér összetalálkozott a Hold utcában a vallás és közoktatásügyi miniszterium palotája előtt dr. Bródy Samu ügyvéddel aki Fekete József társaságában volt.

Fekete József dr. Halmai előtt mindjárt a Zigány ügyre terelte a szót.

— Miért akarsz te engem ebbe a broszúra ügybe belekeverni mindenáron? kérdezte Fekete dr. Halmaiktól, mire ez megjegyezte:

— En mint Zigány védője mindent elkövetek védecem érdekében, ami ügyének tisztázására szolgál!

Erre Fekete rövid idő múlva ismét megszólalt:

— Arra csak emlékszel, hogy említetted előttem, hogy olvastad a röpirat kéziratát?

— Ezt most sem tagadom! jegyezte volna meg Halmai dr.

A beszélgetés után elváltak.

Ezen nyilatkozatát dr. Halmainak Fekete József nyomban jegyzőkönyvbe adta Bérczy tanácsos előtt.

(Bródi megidézése.)

Dr. Bródi hazament alkotmány utcai lakására. Alig volt otthon egy óráig mikor már sürgős idézést kézbesítettek neki tanú kihallgatásra.

Dr. Bródy Samu megjelenvén a rendőrségnél, Bérczy tanácsos azzal fogadta:

— Való e az, hogy egy felórával ezelőtt dr. Halmai beismerte előttem, hogy a Zeysig röpiratot olvasta kéziratban s hogy ez a kézirat nála volt a kinyomatás előtt?

Dr. Bródy Samu erre megjegyezte hogy dr. Halmai csak annyit mondott, hogy olvasta a röpiratot kézirat alakjában.

— A megjelenés előtt ugyebár? kérdezte tőle a rendőrtanácsos.

— Kérem ne tessék nekem suggerálni hogy mit valljak. Dr. Halmai csak annyit mondott, hogy olvasta a röpirat kéziratát. De az időpontot: vagyis azt, hogy mikor olvasta egy szóval sem említette.

Bródy dr. kihallgatása ezzel véget ért s Bérczy nyomban kiküldte a sürgős idézést Halmainak, hogy mint terhelt azonnal jelenjen meg a rendőrségen, a hol Bérczy tanácsos tudvalevőleg letartóztatta őt.

(Ki tartóztatta le Halmaikt.)

Egy ujságnak az az állítása, mintha dr. Bakonyi vizsgálóbíró megkeresésére tartóztatta volna le Bérczy tanácsos dr. Halmai Elemért, — nem felel meg a valóságnak. Dr. Bakonyi vizsgálóbíró tegnap vasárnap rosszullette miatt egész nap nem volt bent a hivatalában s így semmiféle megkeresést sem intézett ezen Zeysig-féle ügyben a rend-

örtséghez. Külömben saját kijelentése szerint dr. Halmai letartóztatásáról csak ma reggel értesült a lapok révén.

(Halmaik hazaeresztik.)

Dr. Halmai Elemér ma d. e. 10 óra tájban átszállították a rendőrségtől az ügyészség fogházába. A kir. ügyészség a felvett jegyzőkönyvek alapján nyomban elkészítette indítványát.

A kir. ügyészség a felvett jegyzőkönyvek alapján büntetendő cselekmény hiányában megszüntette dr. Halmai Elemér ellen a további eljárást s elrendelte azonnali szabadlábra helyezését.

Az ügyészi határozatot nyomban kihirdették dr. Halmai Elemér előtt, aki 11 óra után elhagyta a fogházat s hazament Kálmán utca 10 sz. a. lakására.

(Halmai nyilatkozata.)

Dr. Halmai Elemér tudósítók előtt aki őt az ügyre vonatkozólag megkérdezte, a következő kijelentést tette.

— Az ügyészség megszüntette ellenem az eljárást s szabadlábra helyezett. Ennél többet nem mondhatok! Védői tisztemet tovább fogom folytatni, mert maga dr. Geguss főügyész helyettes, akit megkérdeztem erre nézve, azt mondotta, hogy semmi akadálya sincsen, hogy Zigány védője legyek továbbra is. A megszüntető határozatot dr. Baracs Marcell védő közlése szerint d. u. fél 1 óra tájban fogja az ügyészség kikézbcsiteni részére.

(Az ügyvédi kamara közbelépése.)

Dr. Halmai Elemérnek, Zigány Árpád védőjének váratlan letartóztatása nagy izgalmat keltett a budapesti ügyvédi kamara tagjai sorában. A letartóztatás híre nyomban több száz aláírást, egy felhívást bocsátottak ki dr. Szivák Imre kamarai elnökhöz címezve: „Mélyen tisztelt elnök ur! A közszabadság és az ügyvédi kar súlyos sérelme cselekvésre kötelez minket. Egy Berlinben megjelenő röpirat miatt felségsértésre irányuló követség címén nyomozatot folytat a budapesti rendőrség. A sajtójog minden tételét s első sorban a sajtójogi fokozatos felelősség törvénybe iktatott rendszerét megtagadja ez az eljárás, mely betetőzését leli abban hogy a rendőrség letartóztatta e per terheltjének védőjét, dr. Halmai Elemér ügyvédet és nála házkutatást tartott. Rettenetes időköt élünk. Besugók, kémek fertőzik meg társaságaink levegőjét. A közszabadság biztosítékai guny tárgyává lesznek. Az ügyvédi kar kötelessége, hogy tiltakozzék a jogrend ellen intézett merénylet ellen. Történjék bármi, az ügyvédi kar meg fogja óvni függetlenségét. Rendkívüli közgyűlés sürgős összehívását kérjük, melynek tárgya: a kamara állásfoglalása a megsértett közszabadság és a védelem joga érdekében.

Budapest, 1905. november 18.

(A megfényesedett Fekete.)

Feketének nagy része van tisztességes emberek befektetésében.

A rendőrség délelőtt 11 órakor kihallgatta — mint tanut — Fekete Józsefet is, aki bizonyára nem idézés alapján jelent meg Bércinél. A kihallgatás hosszabb ideig tartott, azonban ennek lefolyásáról nem szivárgott ki egyetlen szó sem. Ami természetesen is,

mert hiszen alapos az a föltevés, hogy Halmainak a letartóztatása Fekete Józsefnek tett vallomásának a következménye.

Azt kérjük, hogy vajon miért nem tartóztatták még le Feketét? Ennek magyarázatát megadja egy előkelő fővárosi ügyvéd nyilatkozata.

A röpirat megjelenése előtt egy kávéházban találkozott Fekete Józseffel, aki tudomása szerint Kristóffy belügyminiszternek bizalmas embere s akiről tudta, hogy utóbbi években elszegényedett és a mindennapi szükségleteit is csak nehezen volt képes fedezni. Fekete dicsekedni kezdett előtte azzal, hogy nagyobb vállalatba fog bele, mire az ügyvéd kicsinylően jegyezte meg:

— Ugyan, hagyd el, hiszen annyi pénzed sincs, hogy egy szatéciszületet nyithass.

Feketét ez a megjegyzés bántotta. Hogy megmutassa, mennyire alaptalan ez a föltevés, elővett egy betét könyvet, amelylyel igazolta, hogy takarékpénztárban 60.000 koronája van.

Ez a betétkönyv rendkívül meglepte az ügyvédet, mert hát évek óta alaposan ismerte Fekete anyagi helyzetét.

Három nappal azután, hogy Zigányt már letartóztatták, Fekete József fölkereste az ügyvédet és könyörgött neki, hogy a világon senki előtt se említse, hogy neki most 60.000 koronája van letétben.

Mínt hogy pedig az ügyvéd meggyőződött róla, minő gyanus szerepe van ebben a botránykörben Feketének, értesülésünk szerint főként fog jelezni a vizsgálóbíróknál, hogy Kristóffy belügyminiszter bizalmas emberét leleplezze.

Törvényhatósági élet.

A jog és pénzügyi bizottság ülése. Debrecen város jövő esztendői költségvetése tudvalevően az e hó 28-án megtartandó törvényhatósági közgyűlés elé kerül. A költségvetés már eddig is több szakbizottságon ment keresztül. Tegnap a jog és pénzügyi bizottság tartott ülést, a melynek főképen a költségvetés volt a tárgya. A bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta s a közgyűlés elé terjesztendő javaslatban csak apróbb módosításokat ajánl. Az ülésen Körner Adolf tanácsnok elnökölt.

A virilisek névjegyzéke A város igazolóválasztmánya tegnap kezdte meg a legtöbb adót fizetők névjegyzékének felülvizsgálatát. Az ülésen K. la János elnökölt s a névjegyzék ellen be-dott felszólalásokat és szóbeli jelentkezéseket tárgyalták.

Hajdúvármegye költségvetése. A pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség vármegye háztartási alapjának 1906. évi költségvetését beterjesztette. Hajdúvármegye állandó választmánya ebből kifolyólag, miután a vármegye háztartási alapjának 1906. költségvetése 163189 korona szükséglettel, ugyanannyi fedezettel megállapított, ezt a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek az állandó választmány elfogadásra és jóváhagyásra ajánlja, a költségvetést továbbra 15 napra, a vármegyei levélárnok hivatalos helyiségében közszemlére kitétetni, erről a bizottság tagjait értesíteni és a költségvetés főösszesítését a vármegyei hivataloslapban közzétételi rendelte.

NAPI HIREK.

ELOFIZETÉSI FELHÍVAS.

Előfizetési felhívást nyitunk a „Szabadság” jövő október-decemberi évnegyedére.

A „Szabadság”-ot tizennégy napon át — a hétfői számok kivételével — ingyen küldjük szét. Ezen számok elfogadása nem jár semmi kötelezettséggel.

Minden hónapban ingyenes **Jegyzék naptárt** bocsátunk minden előfizetőnk rendelkezésére.

Előfizetési feltételeink a régiék: **Évnyegyedre 3 k., vidékre 5 k.**

Ajanljuk lapunkat a n. é. közönség pártfogásába.

Debrecen, 1905. szeptember 18.

A „SZABADSÁG” kiadóhivatala,
(Csapó-utca 9. szám.)

Napról-napra.

— szeptember 18.

Nyár derűjét ősz lefujja,
Nincs sehol több kikelet . . .
Őszi bánat, ősz borúja
Leng szegény hazánk felett.

Tisza had saját portája
Táján sohasem söpör,
Rágalmaz, s az ő munkája
Egy politikai pör.

Spicli rendszer, spicli állam
Bánffyn kezdi a művét . . .
Sulyosabb kor viharában
Győztük már le, semmiség!

Most se féljünk veszedelmet!
Bár bitó jön és golyó,
Látni fog szent győzedelmet
A hármashegy, négy folyó!

A kénes gyújtó kiküszöbölése.

— szeptember 18.

Az idei nyár igen gazdag volt tüzekben, aminek a másik oldala az, hogy igen sok embert tett szegénynek. Különösen a falvakban aratás és cséplés idején dultak és dülnek a tüzek, melyeknek okozója legtöbbször a gondtalanság, melyről azért oly nehez leszoktatni a népet, mert egyforma életénél fogva jellemében van már az egykedvűség.

A sok tűz közül nem egy olyan anyagot pusztított el, mely biztosítva volt és így a biztosító társaságok az idén valamivel soványabb osztalékot fizetnek. A tűzveszedelmek megelőzése a biztosítás elterjedésénél fogva most már a biztosító társaságoknak is gondját képezi. De eddig még nem hallottunk valami számottevő, igazán eredményre vezető gondolatot.

A „Biztosítási Lapok” azonban fölvet egy eszmét, melynek megvalósítása valóban sok falusi tűzveszélyt venné elejét. A falusi szérüs kertekben a vörös kakas bizony igen sokszor eldobott, elvesztett kénes gyufából ered, mely nyáron az égető nap hevéből ki-gyul és a belőle keletkezett tűz pusztulást okoz. Az eszme fölvetője tehát azt indítványozza, hogy a kénes gyufát egyáltalán küszöböljék ki a gyártásból és a forgalomból.

Persze a szegényebb néposztály, melynél nagy rubrika a krajeár is, nem szívesen látna egy ilyen ujtást, mert a csak e célra preparált anyagon preparált svéd gyufa drágább, mint a mostani paraszgyújtó. Pedig a védekezés mindig áldozatokkal jár, korlátozást jelent. Már nagyapánk, dédapánk az acél kova tapló idejében statutumokkal védekeznek a falusi tüzek ellen. Amit bizonyít egy érdekes régi irás is, Győrvármegye egy rendelete az 1791. évből, mely következőképen hangzik:

„Mivel tapasztaltatik, hogy minden idő

és alkalmatosságnak választása nélkül az falukon és mezőkön az pipázásnak nagy és helytelen gyakorlása, nona és abbul sok kár is következhetne és következnek is: ezért ezen nemes vármegyének ez eránt való statutuma megújittatik és rendeltetik: hogy beldohzi bátorságos alkalmatosságon kívül pipázni éppen senkinek szabad ne legyen ha pedig valaki ezen rendelkezésnek ellent cselekedne és utána, szérűskertekben, vagy mezei munka mellett és akármely külső szabad helyen, ahol a tűzveszedelemtől félni lehetne, pipázni merészelne, ha paraszt ember, az helység bírása által 24 pálcával megbüntetessék; ha pedig ezen büntetést a bíró végbe nem vinné, vagy dissimulálna, szolgabíró urak azon 24 pálcát az bírón ellen veressék: ha továbbá ezen statutum ellen nemes ember cselekedni bátorkodna, minden tapasztalt esetben 4 forintot fizetni tartoznak, melyeket szolgabíró uraimék beszédni tartoznak és ezen beszédett bírság szolgabíró uraiméknak hasznájon. Mely statutum közhírül minden helységeken fog publikáltatni." — Kiadta Solyom István Győr-vármegye főjegyzője.

— **A lengyel diákok.** A lengyel diákok a megállapított program szerint töltötték el a mai napot. Reggel 8 órakor külön vonaton indultak a debreceni dalárda tagjainak vezetésével a nagyerdőre. — A lövölde helyisége előtt szabad tűzön főzték számukra a bográcsos gulyást. Kint volt a főiskolai énekkar is, s nagyszámu közönség. Csaknem másfélórát időzés után ismét a kisvonatra szállt a társaság, mely az egész uton — a lengyelekkel együtt — a Kossuth nótát énekelte. Ezután a nagytemplomba vonultak, ahol Alföldi Béla, a Petőfi-dalkör karnagya orgonálása mellett elénekelte a főiskolai ifjuság a Hymnuszt. Innen a Csokonai kertbe mentek, ahol lovag Silinszky leányképzette a társaságot, a mely a főiskola Petőfi szobrához vonult. Itt a főiskola énekkara dalolt, azután a senior olvasott tetszés mellett üdvözlőt, majd dr. Warienszky beszélt lengyelül. Beszédét dr. Kovács Erő országgyűlési képviselő tolmácsolta. Miután megtekintették a főiskola összes helyiségeit, az Angol Királynő szállóba mentek, ahol disztribúció volt. Három óra körül járhatott az idő, amikor a lengyel ifjak a kis vonaton az állomásra vonultak és a szigeti személyvonattal Galiciába utaztak.

— **Lelkiismeretlenség.** Vannak tárgyak, a melyek hírlapi érintése kényes, ám a közérdek néha oly erőteljesen ragadja meg a tollat, hogy tétovázni nem lehet és elő kell az ügygel állani. A „lelkiismeretlenség” azok részén van, a kiknek kötelességek a prostitúció ellenőrzése. Mindenben lehet elnézést gyakorolni, csak ebben az egyben nem, ahol a legkisebb hanyagság egy egy ifju élet megromlását idézheti elő. Az ilyen lelkiismeretlen ellenőrzés szomorú következményeivel sohasem találkozunk oly sűrűn, mint éppen most. Tessék a kórházakba betekinteni, ott megtetszik látni, hogy mi a laza ellenőrzés következménye. A környék ifjusága Debrecenbe sereglett, némelyek az első szabadság élvezetének mámorában usznak, azokat védtelenül hagyni nem lehet. Legujabban az a divat, hogy a prostitúció magokat szinitanodai növendékeknek, gyászruhát viselő özvegyeknek adják ki, hogy annál könnyebben hassanak a tapasztalatlan ifjuságra. Van-e erről tudomása a rendőrségnek? Ugy látszik, hogy nincsen. Hozzánk özönnel érkeznek a panaszok, föl is szólítjuk a pórul jártakat, valamint a szülőket is, hogy bennünket az ilyen gyalázatosságokról nyomban értesítsenek. Ilyenkor az álszemérem bűn, mert másokat kell magunk kiméltése helyett a bajtól megóvni. Mi leveleket, mivel ilyesmit esetenként nyilvánosság előtt pertraktálni nem lehet, átadjuk a rendőrségnek, ha pedig közbelé-

pésünk hasznát nem látjuk, felterjesztjük a miniszterhez. Hanem azt megfogadjuk, hogy a prostitúció elfajulásait, az éjjeli csáb sétákat és a kaszírno gazdalkodást ennek a tisztos, puritán ósvárosnak falai közül ki fogjuk pusztítani.

— **Berger Jenő meghalt.** Debrecen város ura társadalmának mély gyásza van. Egyik nemeslelkű, arany szívű, páratlan szép tulajdonokkal megáldott tagja, Berger Jenő építész vasárnapról hétfőre virradó éjszaka meghalt. Berger Jenőt régóta gyógyíthatatlan befegység gyötörte, amely ellen hiába való volt a család odaadó gondos ápolása. Néhány hét előtt Berger Jenő orvosai tanácsára a Bécs mellett levő Semmeringen keresett üdülést. Állapota ott sem javult, végre szenvedéseitől tegnap megmentette a halál Debrecen társasélete egyik minden szép és nemes ügyért hevülő lelkes tagját veszítette el benne és a város nagyközönségének részvéte kíséri a sírjába. Feleségén, Fischbein Mariskán kívül kiterjedt, előkelő rokonsága gyászolja hálálát.

— **Hírek a közkórházból.** Dr. Ujfalussy József kir. tanácsos kórházi főorvos szabadságideje letelvé, tegnap ismét megkezdte működését a közkórházban. — Dr. Hutiray József tb. főorvos tegnap tette le a hivatali esküt Debrecen város tanácsa előtt. A közkórház orvosainak száma szaporodott, a mennyiben Dr. Wippen Ernő segédorvos megkezdte működését.

— **Szociálisták otthona.** Hajduszentpéter október 8-án lesz a Szociálista Otthon megalapítása. Ez alkalomból hír szerint több képviselő leutazik Szoboszlóra, kik között ott lesz Mezőfi Vilmos szociálista képviselő is.

— **Kubinyi Zsigmond öröke.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara választmányára — mint Szegedről jelentik — egyhangulag Perjészy László kereskedelmi iskolai igazgatót jelölte a Kubinyi Zsigmond halálával megüresült titkári állásra.

— **Kossuth Ferenc vendége.** Kossuth Ferencnek — a mint bennünket értesítenek — ma érdekes vendége volt. Mister Angelo, a piarista rend római főnöke látogatta meg. Reggel 8 órakor érkezett meg, 9 kor már jelentkezett Kossuthnál. A rendfőnök még Olaszországból való; régi jó ismerőse, látogatása tehát pusztán személyes jellegű volt.

— **Az ipartestületi betegsegélyző pénztár.** Vasárnap délelőtt 10 óra hírdetett gyűlése a tagok részvétele miatt elmaradt. A gyűlés megtartása napjának újból való kitűzését ismételt meghívók útján tudatják az érdekeltekkel.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága tegnap délután tartotta rendes ülését, melyen Vetéssy Béla iparhatósági biztos elnökölt. Az ülésen magánfelek peres ügyei tárgyalattak.

— **Szakosztályi választmányi ülés.** Az asztalos szakosztály választmánya ma délután 3 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart. Az ülésen szakügyek nyerne elintézték.

— **Az elvert vendég.** D. T. máv. mozdonyvezető panaszt emelt a rendőrség ellen Német Mátyás és neje vendéglősök ellen, hogy őt megverték és kidobták. A rendőrség a barátságos fogadtatás rendezője ellen megindította az eljárást.

— **Versenyárgyalás.** A bosznia-hercegovinai csendőrhadtest egyenruházati felszerelésére az irásbeli versenyárgyalás szept. 29-én tartatik Sarajevóban, a csendőrhadtest parancsnokságánál.

— **Verekedő köműves tanonc.** E hó 10-én történt, hogy Vagner Lajos köműves segédet a Debrecen sörözőkban

valaki egy sörös pohárral úgy ütötte kupán, hogy vértől borítva eszméletlenül esett össze. Napokig nyomta az ágyat súlyos sebesülése következtében. A tettes annak idején nagy zavarban megugrott, azóta Dobos rendőrbiztos kinyomozta Tisza Mihály köműves tanonc személyében, aki Wagnernek régi ellensége. A rendőrség az eljárást megindította ellene.

— **Kérelem segély iránt.** A homokkerti ref. egyesület tegnap kérelmet intézett Debrecen város tanácsához, hogy az egyesület könyvtárának alapja javára járuljon hozzá valami összeggel. A tanács a kérelemmel legközelebb foglalkozik.

— **Tolvaj osizmadia segéd.** Sirkány Mihály aki foglalkozására nézve lábtü művész legutóbb Takács Gábor osizmadiánál fesszengett a csirizes tál előtt, kopogtatta a csizmatalpokat és horkantott nagyokat. Ezalatt azonban bűnös tervet főzött fejében és azt keresztül is vitte. Tegnap a gazdája panaszt emelt ellene a rendőrségen, hogy elloptott tőle egy rakás bőrt és azzal megszökött. A rendőrség keresi.

— **Leforrázott gyermek.** Gacsó Mihály né Degenfeldtér 4 szám alatti lakos 5 éves Imre nevű fiacskája tegnap délelőtt kintjátszadózott az udvaron. Játék közben a szomszéd házból valami magára vonta a figyelmét, odaszaladt a két udvart elválasztó kerítéshez és annak hasadékain átnevezgetett. Valami cseléd észrevette a kerítés mögött bámészkodó gyermeket és szemközti öntötte forró vízzel. Szerencsére azonban a kis fiú csak könnyebb égési sebeket szenvedett, mert a kerítés megővta a nagyobb veszedelemtől. A rendőrség nyomozza a lelketlen tet elkövetőjét.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozásokat jelentették be: Amter András r. kat 2 éves Kerecsi Rózsa ev. ref 5 hónapos, Arany Andrásné r. kath. 39 éves, Dankó Gizella ev. ref. 15 hónapos, Kozma Erzsébet r. kath 3 hónapos, özv. Szűcs Mihályné ev. ref.

— **Meglopott szabó.** Meghitt embere volt Csáthy Sándor szabómesternek Stein Victor nevű segéde. Epen ezért, a midőn a múltkoriban néhány hétre üdülni ment nyugodtan megbizta őt távolléte idejére lakásfelügyeletével. Stein azonban visszaelt gazdája bizalmával és távollétében mintegy 100 korona értékű holmiját ellopta és megszökött. A megkárosított szabómester most jött haza a nyaralástól és miután a lopásra rájött nyomban megtette a feljelentést a rendőrségen tolvaj alkalmazottja ellen.

— **Rövid hírek a rendőrségről.** Horvát István, Oláh Imre, Deák Lajos, Lengyel István és Óry Károly vasárnap délután a Degenfeldt-terén verakodást rendeztek. Bekisériék ökat. Bódi Károly csavargó kéregetett az utcán. Bekisérték.

— **Nádudvariak kérelme az üzletvezetőséghez.** A Nádudvariak kérvényt nyújtottak be a debreceni üzletvezetőséghez, a Debrecen felől menő Nádudvart keresztül szelő gyorsvonat csatlakozási rendjének tárgyában. A Kabai-Nádudvar között kötelekedő motorosnak ugyanis be kell vágni Kabán a gyorsvonat beérkezését, hol amiatt másfél óra hosszat vesztetel. A Nádudvariak arra való tekintettel, hogy a kabai állomáson nagyon ritka eset, ha egy-egy utas beszáll a gyorsvonatba, kéri az üzletvezetőséget a motorossal való csatlakozás beszüntetésére.

— **Erdőégés.** Sepszi-Szent-Györgyről jelentik Zagon község közelében lévő erdő kedd óta lángokban áll. A leégett terület 1200 hold és a kárt még megközelítőleg sem lehet megállapítani Kovászna község felett elterülő és fenyveserdő is lángokban áll, ugyszintén a zabolai erdő területén a Jakab és Zernye nevű havasokon két hét óta ég az erdő. A nagy szárazság, az erdőségek nagy terjedelme nagyon megnehéztette az oltást, bár a hatóság és a községek lakossága mindent elkövet a vész elfojtására. A vizsgálat különben kiderítette, hogy a fenyvölombok és a korhadt ágak nulladékaiból képződött

talaj is tizet fogott és csak egy nagyobb szabású eső lenne képes ezeket a nagy tüzeket eloltani.

A bulgár védjegy-törvény szigorú végrehajtásáról. A kerületi kereskedés és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét a következőkre: Bulgária nagy szigorral alkalmazza új védjegy-törvényének rendelkezéseit főleg a külföldről importált árukat és ezeknek külső jelzéseit illetőleg: — Ennek újabb igazolására és érdekelt forgalmi köreinknek mihez tartása végett említjük azt az esetet, hogy az egyik bulgár vámhivatal Seh. J. bécsi cégnek tinta gyártmányait azért mert a tintát tartalmazó üvegeket a törvény által megkövetelt adatok: súly, mennyiség, és tartalom feltüntetve nem lettek, nemcsak hogy elkobozta, — hanem a bevételi cég ellen a büntető eljárás megindítása iránti lépéseket is megtette. — Diplomáciai képviselőnkől vett értesülésünk szerint ki ez ügyben felsőbb utasításra közbe lépett a büntető eljárás Seh. J. cég ellen tényleg folyamatba tetették s ha a bécsi cég nem tudná jóhiszeműségét igazolni, akkor aligha fog a büntetés (pénzbüntetés esetleg fogság) elől menekülni. Hasonló esetek a közelmúltban gyakrabban fordultak elő s ezek bizonyára a legnagyobb óvatosságra intenek annyival inkább, mert a bulgár kormány egyáltalán nem hajlandó a külföldieknek oly cselekményeket vagy malasztásokat elnézni, melyet az említett törvény rendelkezéseit sértik. Ezért ismételtén hívjuk fel az érdekeltek figyelmét az új bulgár védjegy-törvény végrehajtási utasításának rendelkezéseire (1. Szab. Közlöny 1904. évf. 21 és 26, 35 és 36 sz.) különösen hangsúlyozván, hogy cognac, bor, likőr, tinta, pecsétviasz, gunni, gyufa, kőolaj s céraneműek, csakis a védjegy alatt, mely az illető áru minőségére, mennyiségére, súlyára, térfogatára és származására tekintetben a valóságnak megfelelő adatokat tartalmaz.

LETZTER JÓZSEF fényképész és fényképnagyítási műterme Pest utca 44. ár. Ujfalussy-ház. Állandó fényképfelvételek a műterem kapubejárásánál levő kiállításban.

Az uri közönség figyelmébe. Városunk annyi sok szabó üzlet közlül különösen ki kell emelnünk Prelovsky András polgári és egyenruházati szabóüzletét, egyszerűsége, min. áll. vasutak szállítóját. Ezen üzlet a mai kornak megfelelően a legdivatosabb uri öltöny, felöltők, salon, smocking, frack és téli kabát nem különben egyenruházati szövetek, posztók és cikkekkel van felszerelve, és így a legnagyobb igényeket ki elégíti. Ugy a polgári mint az egyenruhát viselő uri közönség részére ruházatokat a legpontosabb és legjutányosabb árban készíti, nem különben elvállal szöveteket olcsón és bármely ruhadarabokat készítésre, a legjutányosabb árban és legegységesebb kivitelben. Vidéki megrendeléseknek mindenkor pontosan felel meg. Az üzlet Kossuth utca 4-ik szám alatt van. Bővebb hirdetési rovatunkban.

Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Aran-egyszerű gyógyszerészert.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Ördögös gázlámpák.

(Szórol-szóra igaz.)

Megfoghatatlan eset hozta zavarba a napokban egy-két kipróbált rendőrünket. Ugyanis egyik másik helyen, a gázlámpákat ismeretlen tettesek, némsok időre azután, hogy az fellett gyújtva, kioltották. S valahányszor a gyújtogató meggyújtotta a lámpákat, ismételtén egy kevés idő múlva megint kioltották. Anélkül, hogy a kioltót észre lehetett volna venni.

A megfoghatatlan esetet feljelentették a rendőrséghez, ahonnan kipróbált, jó rendőröket küldtek ki a tettesek kézrekerítése végett.

A szokott időben a lámpákat meggyújtották s a rendőrök ügyelni kezdtek. Az aranyos biztos és a kirendelt rendőr közt, miután a rendőr örködése dacára is ismétlődött a ravasz eset, ilyenforma párbeszéd folyt le:

Biztos: Na Galáci! hát mit észlelt?

Rendőr: Semmit instálom, csak azt, hogy ilyen tettet még életemben sem láttam; hát mig arra letebb járok itt ki alszik, ha oszt meggyutom és akkor is melléállok, így; de mihey arább teszem a lábom, máé nem ig! Nem értem a dógot sehogyse kérem alásan!

B: Nem érti, nem érti, hát hogy is érthetné, mikor ott hagyja.

R: Igen előjáróba, de azután hagytam hadd aludgygyék ki és csak e mellé az egy mellé álltam, a többit meguntam már gyutogatni, de megalatta álltam én, és csak egy egy lipist tettem niha.

B: Hm! Pedig most a szél se fu!

R: Nem biz' a (kis szünet). Hát instálom itt szelle n lesz a ettes!

B: Meglátjuk. Fogja be kend a száját!

R: Igenis.

B: Mondtam, hogy fogja be a száját!

(Mindketten a lámpa vasához támaszkodnak és néznek jobbra balra, mikor hirtelen kialszik felettök a lámpa.)

R: Láttá biztos ur?

B: Mi a fenét?

R: A tettest!

B: Hogyne láttam volna, hanem fogja be kend a száját, mondom!

(Ismét halogatnak és állnak mozdulatlanul, anélkül, hogy a lámpát felgyújtának miközben egy mozgó alak közeledik a sötétben feljőők.)

R: Teccik látói! ott jön a tettes. (Figyelnek.) De kérem puskát észlelek nála!

B: Hallgassik kend! Vegye ki a piztolyt, én kivesszem és ha jön ragadja meg.

Igenis,

Kevés várás után.

R: Állj ki vagy! ne mozdulj! lövök!

Sötét alak: Én a lámpa gyújtogató vagyok és már oltogatok minden második lámpát! De itt már ugy veszem észre jár tak.

R: Itt nem járt senki!

S. a: De kérem el van oltva a lámpa.

R: Az mindegy.

S. a: Valakinék csak ekellett oltani,

R: A mán az én dógom! Ne feleseljen velem!

S. a: Lehet rossz a lámpa!

R: (Magában). Az lehet. Hát a biztos ur mit szól hozzá? . . . Nihi, hisz már nincs is itt a biztos ur.

(fenn) Az lehet!

S. a: Hát nézzük meg! Neki fognak és felgyújtva a gázlámpát vizsgálják.

S. a: Kérem a csapvázár könnyen lóg benne, ki se lehet egészen nyitni: Azért alszik el kérem! Ha ég is egy kicsit, de ha a csöve átmelegszik önmagát eloltja.

R: Barzasztó . . .

B: (Előjőve a háttérből, tekintélytel) No mi az?

S. a: Biztos ur kérem nem jó a lámpa

B: Na ugyi mindjárt mondtam magának Galáci?!

R: (Stellungba vágva magát) — Igenis kéremalásan.

Kóbor.

SZINHAZ.

*** A színházlátogató közönség figyelmébe.** A színházi iroda értesíti a közönséget, hogy a színházi pénztár naponként d. e. 10—12 ig, d. u. 3—5-ig van nyitva. Jegyek a megnyitó előadásra a mai naptól válthatók a színházi pénztárnál. — A bérlők joga 20 án déli 12 óráig tartatik fenn.

*** A Zilahy társulat bucsuja Aradról.** Zilahy Gyula színtársulatának tagjai tegnap érkeztek meg Debrecenbe. — Előtte való este bucsuztak el Aradról, a hol a

lapok kivétel nélkül meleg hangon bucsuztatták el a társulatot, azt irván, hogy ha Zilahynak igazgatása első évében is olyan erős, nagy társulata lett volna mint most, akkor nem lett volna támadásoknak kitéve. A legteljesebb elismerés hangján ír például az Arad és Vidéke a következőkben:

Egynehány igen szép estély zajlott le mostanában az aradi színtársulat körében. A Debrecenbe készülő Zilahy-színtársulat kiválóbb tagjai parádés szerepeikben bucsuztak el a közönségtől. A bóbarral, virággal, ezüst koszorúval ékes esélyek viharos tapsai bizonyították, hogy a közönség szerette a társulatot. A sokig felejthetetlen estélyek koronája — a nő volt. Zilahyné S. Vilma a társulat kitűnő primadonnája, egyik legpompásabb szerepében, a János vitézben bucsuzott el az aradi közönségtől. A távozó művész az aradi publikum igaz nagyra-becsülését és szeretetét víszí magával Debrecenbe, ahol a kiváló primadonna, akihez hasonló kevés van magyar színpadon, bizonyára csakhamar épen olyan népszerű és ünnepelet lesz, mint Aradon volt. Nem szabad annak hódolnunk, hanem az aradi közönség óhajának visszhangja vagyunk, ha ezzel a szóval bucsuzunk el Zilahytól.

— A viszontlátásra!

Zilahy Gyula az utolsó előadásán a király házasodik történelmi vigjátékban bucsuzott el zajos ovációk közt.

TÁVIRATOK.

A király Gasteinban.

Budapest, szeptember 18. Bécsből jelentik: Ó Felsőge holnap Gasteinba utazik. — Visszatérése után foglalkozik ismét magyar politikai ügyekkel.

A Zeysig-ügy.

Budapest, szept. 18. Az ügyvédi kamara Halmi ügyvéd elfogatási ügyében értekezletet tartott, melyen erős szavakkal elítélték a rendőrség eljárását. Az ügyet rendkívüli közgyűlés elé viszik az ügyvédi függetlenség és védelem szabadságra megvédése végett.

A brassói mandátum.

Budapest, szeptember 18. Brassóból táviratozzák: Lurtz Károly, Brassó egyik képviselője, tudvalevőleg kir. közjegyzővé neveztetett ki. Az a hír járja, hogy a megüresült kerületben magyar képviselőt választanak. Nem lehetetlen, hogy valamelyik ügyvivő fog föllépni.

Öngyilkos törvényszéki jegyző.

Budapest, szeptember 18. Gyulafehérvári jelentés szerint, ott dr. Cserey Mihály, törvényszéki jegyző eddig ki nem derített okból agyonlötötte magát.

Fellázadt parasztok.

Budapest, szept. 19. Csurog bács megyei községben a régi földék bérbeadása miatt a nép fellázadt. A tömeg megfélemezésére 30 csendőrt és 30 rendőrt rendelt ki a hatóság. A lázongó nép azonban ellenséggé vált a fegyveres erőnek és megakadályozta a parcellázást. A csendőrség használta fegyverét. 20 ember súlyosan megsebesült. A lövésektől megriadt tömeg szét szaladt. 50 embert tartóztattak. A parcellázást egyelőre megszüntették.

Zavarok Tokióban.

Tokio, szept. 18. A kormányépületeket még mig katonaság őrzi, de zavargásnak jelei sem mutatkoznak.

Égő község.

Körmöcbánya, szept. 18. A körmöcbányai főszolgabíróshoz tartozó Kuncsvágása községben az éjjel 11 órakor gondatlanságból tűz támadt, a mely alkalommal négy ház melléképületeivel leégett. Tizenöt család maradt hajléktalan. Három ház biztosítva volt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 18.

Buzakinlát és vételkedv jó. Szilárd árnyzat mellett 60.000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek szilárdak. Idő: szép.

Buza októberre	15 98—16 00.
„ áprilire	16 68—70.
Ross októberre	12 90—92.
„ áprilire	13 60—64.
Zab októberre	12 46—48.
„ áprilire	12 84—86.
Tengeri szeptemberre	13 34—36.

Törvényszék.**A revolveres férj.**

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

— szept. 18

(Saját tudósítónktól) A debreceni kir. törvényszék, mint esküd bíróság ma kezdte meg Bajusz Bertalan szándékos emberölés kísérletéért vád alá helyezett hajduböszörményi lakos bünpörének tárgyalását. Bajusz ugyanis feleségének Kiss Zsuzsannának revolverrel éle ellen tört.

Bajusz Bertalan kerékgyártó ma az Almosdról került Böszörménybe. Almosdon, mint segéd dolgozott és onnan gyakorta átjárogatott Kiss Gábor jómódu böszörményi gazdálkodóhoz, kinek leányát Zsuzsannát feleségül is vette.

A fiatal házastársak azonban csak három hétig éltek együtt. Ezen rövid idő alatt a legviharosabb családi jelenetek dülak közöttük. Egyszerű napjától kezdve napirenden volt náluk a veszekedés, perpatvar. Mindennek a férj volt az oka, aki izgága indulatos ember és gorombaságával a békét állandóan megbontotta közöttük.

A sok viszálykodás vége az lett, hogy rövid néhány hét alatt teljesen elhidegültek egymástól. A férj el is határozta, hogy otthagyja az asszonyt. Majd mást gondolt, megérlelődött benne, hogy megöli. Forgó pisztolyt vásárolt és elkövette a merénylőt.

Alaposan bepálinkázott állapotban beállított a feleséghez és kérte, hogy adja neki a ruháját, mert el akar menni. Az asszony eleget akart tenni a kérésének és a szoba felé indult. Erre az ura elébe állott és közvetlen közelből rásütött hirtelen előrántott revolverét, amire a halálra rémült nő jelenlevő husgával együtt nagy sikoltozással menekült ki előle a házból a szomszéd Kerékgyártó Istvánéhoz.

Bajusz utána rohant feleségének, de csakhamar ártalmatlanná tették. A revolvert kiesavarták kezéből eltávolították és megtették ellene a feljelentést a csendőrségen, mely még a tett elkövetésének napján letartóztatta.

Az ügyészség azonnal megindította elene az eljárást és elrendelte ügyének fő tárgyalásáig vizsgálati fogságba való helyezését.

A főtárgyaláson Szűcs Miklós törvényszéki elnök elnököl. Szavazó bírák dr. Oláh Miklós és Kerekes János. A vádbíró dr. Udvarhelyi Géza ügyész, a védelmet dr. Olchváry László ügyvéd képviseli.

Kisorsolt rendes esküdtek: Kormos Mihály, Polgár Bálint, Schvrae Henrik, Szoboszlai János, Ippen Ignác, József, Oláh Sándor, Tóth Gergely, Tóth András, Dinyés Gyula, Morvai Sótér, Erdei József, Ká-

rolyi Sándor. Pótesküdtök: Simonffy István, és Kiss József.

Egész sereg tanut idéztek be a tárgyalásra, kik közül különösen a vádlott sógor-nőjének nagyon terhelő a vallomása. A tanúk kihallgatását még ma nem fejezték be és így ítélelhozatalra csak holnap délutánra várható.

Szerkesztői-posta.

K. G. (Derecske.) A doptái is más, a daptái is más. A doptái annyi, mint örökre fogad, általában valamit (véleményt sat.) elfogad. A daptái átalakítani, az építészetben p. o. kész házat iskolává, színházzá, imaházzá, vendéglővé sat. — A doptáció a növénytanban alkalmazkodás, p. o. a szőlőművelésben a talajhoz, máshol hozzáillesztés.

Irén. Garde-de-monsieur (urak őrzője) helytelen, csak nőknek van őrzőjük, ez pedig akár férfi, akár nő, mindig garde-de-dam (olvassd: gardödám). Erre bízzák nyanyis a fiatal nők kíséretét.

Cs. P. Nem tehetjük, csak a teljes névvel ellátott levelekre.

„Itt élned halnod kell!“

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 2.

I.

A vár és a kunyhó.

A kastély előtt terül el a park. Magát a kastélyt oldalt és a háttérben hatalmas topolyok a fak arisztokratáinak sorai környezik. Ilyeneket nem lehet csakugy mondva szerezni, mint az évszázados erdemeket. — Raca'olnának a parnevü tulajdonosra, a mint az uzsorán szerzett kastélyban rekedt ősi képek.

Elöl virágos kert van, szabbnél-szebb rózsák az ablakok alatt. A kastélytól jobbra, az o szágutra nyíló részen sűrű bokrok állanak a tükésző tekintet elé, balra folydogál a szőke Garam, melynek dudolgotó hullámai hizelegve csokolgatják a park kerítését, a mely alul kő, fölül díszes munkájú vas-csipekzet.

A kert, a kastély háttéré felé észrevétlenül jól rendezett gyümölcsössé, végül konyhai veteményes kertet alakul át, méhessel, üveg házzal, jégvermekkel, legvégül a kertész házikójával.

Vig nép lakja, boldog pár, bájos gyermekekkel, akik kedvencei az uraságnak. — Aztan következik a gazdasági udvar s terül e erdőkkel szegélyezett a Serénké uradalma. Pompás lugások, árnyas sétányok terünek kivát a Garam partján, melyek megbecsülhetlen jóbarátai a költőnek.

Pedig Béla, a költő, ezuttal mégsem a költészet e gyönyörű világa felé tart. Ennek aligha van egyéb magyarázata, mint hogy valahol még több költészet várja... A magány költői lelkeknek lehet édesebb a tömegnél, de a magánynak az a neme, a melyet „kettecskén“ élnek át egymást szerető emberek... az ilyen magány...

Nos, ezt a közhelyet nem fejezzük be. — Oly sokan éltek már meg az értelmezésével.

Aladárt illik követnünk, ki a kaput az országgal összekötő topolya fasorban megjelenve, a kantárt odadobja a lovász-gyerekek s egyenesen édesanyját, özvegy Serénk Mihályné, született Mühlwert bárónét keresi föl.

Az öreg bárónő a kastély földszinti szárnyának egy termében tartózkodik. — Az ablakban ül s érdekes munkát folytat. Mozaikot rak ki apró cseprő bogárcák szárnyaiból. Ezt a csillogó-villogó szinompát ügyes kézzel használja föl munkájához. — Többnyire mesterien kirakott tájképek, virágképek, néha csak szeszélyes fantazmagóriák kerülnek ki ügyes ujjai közül, a minőket ma a szeecesszió készit esetével.

A kész mozaikot ráába, üveg alá foglaltatja. Ott látható ez érdekes munka egész sorzata az ebédlő terem falán. Muzeumba való, igazán művészi munka, foglalkozhatik vele az uradalmakkal rendező delnő. Csodájára is jár az egész világ. Vajjon van-e bámulói között, ki ezt a munkát lélektani méltatásban részesítheti?

(Folyt. köv.)

„Hollandi gyomorcséppék“

a legkitünőbb háziszser minden-nemü gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél, emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

Kéznel tartása kiválóan ajánlható oly egyéneknel, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névről tiszta és ment káros alkatrészekről

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszighan bárkinék, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel valamely káros keveréket tartalmaz.,

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármí mosási célra, ugymint:

saját használatra

minden ruhaneműnél

és

mindenhez

a mi egyáltalában mosva lesz.

A

nagyérdemű Uri közönség
— szives figyelmébe! —

Van szerencsém a nagyérdemű Uri közönség szives tudomására hozni, hogy 12 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

finom polgári és katonai szabó üzletemet
ujabban megnagyobbítottam

és a legdivatosabb egész finom bel- és külföldi divat szövetekkel nagy mennyiségben felszereltem, úgy hogy **legnagyobb igényeket is kielégíthetem.**

Nagy választékban tartok raktáron **angol és francia divat, öltöny és felöltő cheviott különlegességeket, téli kabát szöveteket, melyeket a legutolsó angol és francia divat szerint a legnagyobb gonddal a legelegánsabb kivitelben saját műhelyemben és felügyeletem alatt készítek.**

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és **egy éves önkéntesek.**

— bármely fejezvernemhez tartozók — a legelegánsabban és szabályszerűen a legpontosabban szereltetnek fel.

Allandó és nagy raktárt tartok **katonai, vasuti és bármely egyenruházati felszerelési cikkekben,** készítek dísz és viselő magyar ruhákat, papi reverendákat, palástokat, fővegeket, zsinati kabátokat és mindennemű egyenruhákat. Sport és vadász öltönyöket a legjutányosabb árban és legpontosabb kivitelben.

Vidéki megrendeléseket a legnagyobb gonddal készítek.

Gyászöltönyöket 24 óra alatt készítek el.

A midőn még megemlítem, hogy miután üzletemben a közel múltban szabász változások történtek, ennél fogva két oly kiváló szakértelmű szabászt alkalmaztam, kik a főváros legelőkelőbb üzleteiben számos éveken keresztül szerezték maguknak a szabászat terén bő tapasztalatokat és a legkényesebb igényeknek megfelelnek. A nagyérdemű Uri közönség eddig irántam tanúsított szives jó indulatáért és támogatásáért halás köszönetemet nyilvánítom, kérve továbbra is nagybecsű pártfogását és vagyok

kitűnő tisztelettel:

Prelovsky András,

katonai és polgári szabó, a magyar államvasutak szállítója.

DEBRECEN, Kossuth-utca 4. szám.

Alapítotott 1875.

Több érmmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIMtulhalmazottsága miatt évtizedek óta
kittünő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáramelismert elsőrendű készítményeit a leg-
olesőbb árak mellett ajánlom a nagy-
érdemű vevőközönségnek.Költségvetéssel és mintákkal kívánatra
díjmentesen szolgálók.**Schwartz Vilmos**

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredelt tervezetek ki-
dolgozása és elege-
ges költségvetések
teljesen díjlanul.

GOLDBERGER AY.
BUDAPEST, VÁROSI UTCA 20. — MIRODÉSI IRODA —

Iskolás fiúk és leányok részére

ajánlunk:

**Febéreneműeket,
Paplanok,
Matracok,
Flanell takarók,
Zsebkendők,
Nyakkendőket.**

Óriási választékban

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megbízható és szorgalmas

ügynökök

olyan vidékről, a hol a szőlő
megterem és szőlőmiveléssel fog-
lalkoznak és a hol a filoxera pusztí-
tásait már megkezdette vagy pe-
dig a hol szőlőültetéssel foglalkoz-
nak: szép, állandó és biztos
mellékkeresetre tehetnek szert,
ha címüket közlik

Hegy Lajossal

Budapest, Király-utca 13. I.

Rózsa Lajos kistemplombazár.A Nagy Magyar Alföld
legnagyobb**Női és leány felöltő áruházában**őszi és téli felöltő ujdonságok
megérkeztek.

Nagy választékban, meglepő olcsó árak!

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

A legjobb arc-
szépitő szer a**SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Kitűnő toillet szappa-
nok a kenőcs használá-
s latához

Epe-szappan.

Serail-creme, nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor
három színben, fehér, rózsás és krém
1 dohoz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész
uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.Egy kis tégely
ára 70 fillér.**Mr. M. Rose**
Berlitzrendszerű**Nyelviskolója**

Francia, Német, Angol nyelv- és irodalom.

— Oszály és magánoktatás —

Külön uri-, hölgy- és gyermektanfolyamok.

Felvételek naponta **d. e. 11-12,**
d. u. 5-6.

Széchenyi-utca 19. szám.

Szabályzatokat ingyen és bérmentve.

Keil-lakk

legkittünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.